

SANDNES KOMMUNE
Levekår

Det Kongelige Helse- og omsorgsdepartement
Postboks 8011 Dep

0030 OSLO

Sandnes, 17.06.2013

Deres ref:
Saksbehandler: Evy Bue Fadnes

Vår ref: 13/02098-8
Arkivkode: ---

Høringsuttalelse – ”endring i pasient og brukerrettighetsloven - rett til brukerstyrt personlig assistanse” fra Sandnes kommune

Sandnes kommune har mottatt høringsnotat fra Helse- og omsorgsdepartementet hvor det legges frem forslag om rettighetsfesting av BPA ordningen, slik at praktisk bistand og opplæring etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 andre ledd punkt 6 bokstav b) ytes som brukerstyrt personlig assistanse (BPA). Departementet ber særlig om høringsinstansenes synspunkter på vurdering av ”stort behov”, og på særskilt overprøving av fylkesmannen ved avslag på intervallet 25-32 timer.

Høringsfrist er satt til 1. august 2013. Høringssvaret, som her fremlegges, er vedtatt i Utvalg for helse- og sosialsaker 05. juni 2013.

Høringsuttalelse fra Sandnes kommune:

Forslag om ny rettighetsfesting vil sikre økt likebehandling ved tildeling av tjenesten, siden den foreslår begrensninger med øvre aldersgrense, maks en tjenesteyter tilstede om gangen og at tjenestetildeling via BPA ikke skal være mer kostnadskrevende enn om bruker fikk tjenester gjennom ordinær drift.

Forslag om ny rettighetsbestemmelse fremstår som en minimumsstandard, hvor kommunen etter HOL § 3-8 fortsatt har handlingsfrihet til å tilby BPA til personer som ikke innfrir rettighetsvilkårene.

Kommunen stiller seg positiv til at antall timer for når rettigheten inntreffer er definert i lovteksten.

Vurdering av ”stort behov”

Det er vanskelig å finne et korrekt minstenivå for å ha rett til BPA. En grense på 25 timer utgjør i gjennomsnitt 3,5 timer pr dag. Dette vil i mange tilfeller gjelde punktvis behov, som enklere, og mer kostnadseffektivt lar seg løse ved ordinær drift. Kommunen foreslår at bruker sikres en rett til at BPA skal vurderes dersom tjenestebehovet overskrider en høyere grense, som Departementet angir med 32 timer i uken. Det må legges inn i lovteksten at retten til BPA ikke inntreffer dersom ordningen ikke er hensiktsmessig, og at det er tungtveiende årsaker til å gi andre tjenester.

Postadresse: Postboks 583, 4305 Sandnes. E-post: postmottak@sandnes.kommune.no

www.sandnes.kommune.no

Sandnes - i sentrum for framtiden. Romslig, modig og sunn

Overprøving av fylkesmannen ved avslag

En automatisk overprøving av avslag på søknad i intervallet 25-32 timer vil skåne brukeren for å måtte fremsette klagen selv. For kommunene vil foreslått ordning med at alle avslag innenfor ovennevnte intervall skal klagebehandles, medføre ekstra saksbehandling men vil samtidig kunne være en rettleider ved en eventuell innføring av foreslått rettighetsbestemmelse. Ordning med overprøving bør evalueres etter 3 år sammen med rettighetsbestemmelsen, slik det foreslås i høringsnotatet.

Øvre aldersgrense

Sandnes kommune ønsker at en setter til side aldersgrense og vurderer den enkeltes behov og evner.

Rammer for bestemmelsene

Stortinget har bedt om forslag til rettighetsfesting av BPA innenfor den samme økonomiske rammen som gjelder i dag. Det betyr at kommunen ikke skal få økte utgifter ved rettighetsfesting av BPA. For å oppnå dette setter rettighetsbestemmelsen begrensninger med at behov ikke skal overstige én tjenesteyter tilstede og at nattjenester holdes utenfor ordningen, fordi slike tjenester er mer kostnadskrevene. Kommunen mener dette er en riktig vurdering. Samtidig sier lovforslaget at brukere med behov for kontinuerlig nattjeneste eller mer enn én tjenesteyter tilstede kommer inn under rettighetsbestemmelsen. Dette oppfattes noe uklart og misvisende. I mange tilfeller vil slike døgnkontinuerlige tjenester være mer kostnadskrevene enn heldøgnsomsorg i institusjon. Der bruker har behov for døgnkontinuerlig tjeneste vil det også være grensegang mellom hvilke behov som er tungtveiende – praktisk bistand eller helsetjeneste. Praktisk bistand kan ivaretas av en ufaglært assistent i BPA ordning, mens helsetjenester må i de fleste tilfeller ivaretas av helsepersonell i ordinær drift.

Begrepet praktisk bistand og opplæring – grensegangen mellom hva som defineres som helsetjeneste og hva som defineres som praktisk bistand kan i noen tilfeller være uklare. Her er det behov for mer presisering.

Når det vurderes om en bruker sitt hjelpebehov skal dekkes av BPA må hensiktsmessigheten vurderes nøye i tillegg til vurdering av hvorvidt bruker fyller vilkårene for å ha krav på tjenester. Det må også understrekes at omfattende behov for tjenester må legges til grunn, samt hvorvidt det vil være hensiktsmessig og ”fornuftig” å organisere tjenestetilbudet i en BPA - ordning. Kommunen bør gjennom lovverket ha mulighet til å foreta en selvstendig vurdering av dette.

Ettersom forslaget ikke innebærer en totalavgrensning i forhold til rettigheter, vil det fortsatt kunne utøves skjønnsmessige vurderinger når det gjelder aldersgrense, ”stort behov” (timetall) og nattjenester. I noen tilfeller vil ulike institusjonsopphold være rimeligere for kommunen. Kommunen må ha mulighet til å organisere tjenestene på den mest hensiktsmessige og minst kostnadsdrivende måte, også når tjenestebehov overstiger 32 timer.

Tjenesteinnhold

En rettighetsfesting vil høyst sannsynlig føre til økt etterspørsel fra brukere som vil ønske tjenestene organisert som BPA. En eventuell rettighetsfesting av BPA skal ikke medføre en økning i tjenesteomfanget, men vil i flere tilfeller medføre økte utgifter, både administrativt og til selve tjenesten. Kostnader til BPA kan bli dyrere for kommunen enn ordinære tjenester når flere av tjenestene til målgruppen per i dag er organisert som gruppetjenester, og dermed med en bedre utnyttelse av personalressurser. Ved en organisering av tjenestetilbudet i en BPA - ordning tilsier dette derimot et annet personellbehov, 1:1 bemanning, og dermed høyere lønnskostnader for kommunen. Kommunens erfaring er at BPA ikke kan erstatte all kommunal tjenesteyting, men at kommunale tjenester som helsetjenester må ytes i tillegg. Kommunen støtter departementets forslag om at helsetjenester, støttekontakt og avlastningstiltak holdes utenfor rettigheten.

Organisatorisk tilknytning og arbeidslederansvar

Slik høringsnotatet beskriver, vil kommunene selv avgjøre om det er kommunen eller andre aktører som skal ha arbeidsgiveransvar for assistentene. Dette gir handlingsfrihet for kommunen. Sandnes kommune tilrår at det i tilfeller hvor kommunen er arbeidsgiver gis mulighet for

”oppdragsansettelser” i tilknytning til BPA, og ikke ordinær fast ansettelse i kommunen. Bruker og assistent arbeider i nært samarbeid og det kan oppstå konfliktsituasjoner mellom partene. I slike tilfeller kan det være utfordrende å finne annet passende arbeid for assistenten.

Brukeren selv eller en nærpersion skal være arbeidsleder, med det ansvar dette medfører. Dette harmonerer godt med prinsippet om brukermedvirkning.

Økonomiske konsekvenser

En rettighetsfesting av BPA er ment å være kostnadsnøytral i forhold til dagens nivå. Kommunen ser at det vil være stor usikkerhet rundt det økonomiske aspektet. Sannsynligvis vil en økt etterspørsel medføre økte kostnader for kommunene, både knyttet til saksbehandling, informasjon, veiledning, klagesaksbehandling, administrasjon. I noen tilfeller vil det være mindre effektivt med BPA ordning, da den ordinære driften gis som gruppetilbud. I tillegg vil kommunene få økt krav til spørsmål i forhold til arbeidsgiveransvar, tilsyn og opplæring.

Kommunen mener de økonomiske tilskuddsordninger til opplæringstiltak bør videreføres.

Slik toppfinansieringsordningen er i dag med ressurskrevende brukere må kommunen selv dekke opp finansiering for brukere som har under 40-50 timer tjenestebehov i uken. En rettighetsfesting vil kunne medføre økte og mer uforutsigbare utgifter for kommunene. Dette gir også utfordringer når en bruker flytter mellom kommuner og midlene ikke følger bruker men skal dekkes innenfor mottakende kommunes eksisterende rammer.

Dersom rettighetsfesting av BPA blir innført ser kommunen det som nødvendig med følgeforskning for å se på utvikling i forhold til blant annet kostnad.

Andre kommentarer

Slik Sverige har definert at ”personer som bor i institusjon eller gruppeboliger ikke omfattes av rettigheten” bør dette også være gjeldende i Norge. Det vil være kostnadsdrivende å bemanne med egne BPA der flere får tjenester under samme tak.

Elin Selvikvåg
kommunaldirektør Levekår

Evy Bue Fadnes
Rådgiver

Brevet er ikke signert da Sandnes kommune benytter elektronisk signatur